

מזן התלמוד

סדר מועד,
 מסכת ערובין, דף ל"א

"דתניא: נתנו לפיל והוליכו, לקוף והוליכו - אין זה עירוב, ואם אמר לאחר לקבל ממנו הרי זה עירוב"

שכיחא - מצוי
 גינתא - גן

הסבר: אם אדם נתן לבעל חיים כזה או אחר להוליך את האוכל של העירוב למקום בו מניחים אותו, אין זה נחשב עירוב, אלא אם כן קיבל מהם אדם את העירוב והניחו.

על המפה

כרם בן זמרה

כרם בן זמרה הוא מושב בגליל העליון. קבוצת עולים מטורקיה, בראשותו של בנימין אשכנזי, הקימו את היישוב בשנת תש"ט. היישוב נקרא בתחילה "הר אדום", ולאחר מכן שונה שמו לכרם בן זמרה, על שמו של התנא רבי יוסי בן זמרה הכהן, שקבור בתחומו של המושב. בהמשך הצטרפו ליישוב עולים ממצרים, טריפולי, מרוקו ורומניה, ביניהם ניצולי שואה. הרב מאיר יהודה גץ כיהן כרב, מוהל ושוחט ביישוב. כיום גרים ביישוב כ-500 תושבים, המתפרנסים בעיקר מחקלאות ותיירות.

מצבת קבר יוסי בן זמרה השוכנת בקצה היישוב (Wikipedia, מיכאלי)

סדר מועד | מסכת ערובין, דפים כ"ח-ל"ד
 פרשת ניצבים וילך | י"ז-כ"ג באלול (6-12 לספטמבר)

דף כ"ח: ערוב תחומין

בשבת אסור לצאת מ"תחום שבת". כלומר, אסור לאדם ללכת יותר מאלפים אמה מן ה"מקום שלו".

מה יעשה מי שצריך ללכת בשבת יותר מאלפים אמה מחוץ לעירו? אמרו חכמים, שיהודי זה יעשה "ערוב תחומין".

כיצד עושים "ערוב תחומין"?

לבני שבת, עליו לקחת דבר מאכל, ולהניח אותו מחוץ לעיר בתוך "תחום שבת" של העיר, הינו: עד מרחק של אלפים אמה מן העיר. בשעה שמניח את הערוב עליו להתכון שהמקום שבו הוא מניח את המאכל הוא ה"מקום שלו". מאחר שקעת ה"מקום שלו" הוא היכן שדבר המאכל נמצא, מותר לו להלך אלפים אמה מן המקום שבו הניח את דבר המאכל.

דף כ"ט: איזה מזון ניתן להניח ל"ערוב תחומין"

באיזה מזון ניתן להשתמש לערוב תחומין? על פי התלמוד יש ליטול דבר מאכל ראוי לאכילה, אוכל, במזון שהכל נמנעים מאכילתו מפני שאינו בריא, או מפני שאינו כשר לא ניתן לעשות ערוב תחומין.

דף ל': כמה מאכלים יש להניח עבור ערוב תחומין?

יש להניח מאכלים עבור שתי סעודות שבת, שהרי על ידי הנחת המאכלים מחוץ לעיר, המקום בו מונחים המאכלים נחשב "מקומו", ולשם כך עליו להניח די אוכל עבור השבת.

האם עליו להכין סעודות גדולות או קטנות? התשובה היא שזקן וחולה שאוכלים מעט, רשאים להניח מעט מזון בשיעור שתי סעודות מצומצמות, ואילו יתר האנשים צריכים להניח כמות מזון בשיעור שתי סעודות בינוניות.

הכרות

★ | מן ההסטוריה

יהדות תוניס

יהודים ישבו באזור תוניס כבר בעת העתיקה, ויש הסבורים שמדובר בבני שבט זבולון שהגיעו לשם באוניות ששלח שלמה. בסביבות תוניס נמצאו בתי כנסת מהמאות ה-4 עד ה-6, ובגמרא מוזכרים מספר פעמים רבנים מקרטיגנין, שייתכן שהיא קרתגו שבאותו אזור. תחת שלטון המוסלמים הפכה העיר קירואן שבתוניס למרכז רוחני יהודי, ופעלה בה ישיבה חשובה שבין ראשיה עמדו רב ניסים גאון, רבי חושיאל בן אלחנן והרי"ף. מעמדם של היהודים תחת שלטון האיסלאם עבר עליות וירידות, ורבים מהם עסקו במסחר וזכו להצלחה. בראשית המאה ה-20 הייתה תוניס נתונה תחת שלטון צרפתי, והחלו לפעול בה תנועות ההשכלה והציונות. במהלך השואה השתלטו הנאצים על תוניס ורצחו כמה מאות יהודים לפני שנהדפו משם. בעקבות הקמת המדינה עזבו רוב יהודי תוניס את ארצם, ורבים מהם עלו לארץ. כיום גרים בתוניס כ-900 יהודים.

טקס ברית מילה בתוניס (Wikipedia)

מתפללים

לפניכם אירוע שעורך דיון משפחתי סוער:

אדון כהן הוא יהודי מבוגר, שכבר תוקע בשופר בבית הכנסת בראש השנה במשך עשרות שנים. הבעיה היא שבשנתיים האחרונות הוא כבר בקושי הצליח לתקוע בשופר ולמרות זאת הוא מתעקש גם השנה להיות בעל תוקע. הדבר עורר דיון סוער בקהילה.

מצד שני:

חלק מהאנשים טענו שעם כל הכבוד לזכויות שלו, הוא כבר זקן מדי, וזו טרחה לציבור לזכות עד שהוא בקושי מצליח לתקוע, וזה אפילו אולי מבייש אותו. צריך להגיד לו בנימוס ובכבוד שאין מה לעשות, והגיע הזמן לפרוש ולהעביר את השרביט לבעל תוקע צעיר יותר.

מצד אחד:

חלק מהאנשים טענו שיש לתת לו גם השנה להיות בעל תוקע אפילו שהתקיעות שלו חלשות והוא בקושי מצליח לתקוע. בכל זאת, הוא בעל תוקע עשרות שנים, יש לו חזקה והרבה זכויות, וזה יפגע בו מאוד ויעליב אותו אם הוא לא יהיה בעל התוקע. זו תהיה כפיית טובה.

...מה דעתכם?

אם גם אתם נתקלתם בדילמה ו'התפללתם' עליה אתם מוזמנים לשותף אותנו ואולי היא תתפרסם אצלנו בעלון. ניתן לשלוח למייל talmudisraeli@medison.co.il תחת הנושא "דילמה" עם שם משפחה ועיר מגורים

חמד של מושג

מינהל החינוך הדתי הפיקוח על הוראת תלמוד ותושבע"פ

תיקון חצות

תיקון חצות הוא מנהג בו קמים לקראת חצות הלילה, ואומרים תפילות וקניות על חורבן בית המקדש. הוא מורכב מתיקון רחל, בו מתאבלים על החורבן, ותיקון לאה, בו אומרים תהילים לבניית בית המקדש. קיימים מנהגים שונים לגבי נוסח תיקון חצות והלילות בהם אומרים או אין אומרים אותו.

מי אני? |

- א. כיהן כרב הכותל והמקומות הקדושים.
- ב. נולד בתוניס ועלה לארץ בשנת תש"ט.
- ג. התגייס לצה"ל למרות שהיה פטור מכך והגיע לדרגת קצונה.
- ד. בנו נהרג במלחמת ששת הימים.
- ה. יזם את חפירת מנהרות הכותל.

גא. גולדמן, א.א.א.א.א.א.

4260	3930	3880	3828	3728	3408	3340	2934	2883	2448	2448	2238	1948	0		
495 חתימת התלמוד	רבי יהודה הנשיא	רבי עקיבא	חורבן ביהמ"ק ה-2	הלל הזקן	-352 הקמת ביהמ"ק ה-2	-422 חורבן ביהמ"ק ה-1 גולת בבל	חונת ביהמ"ק ה-1	שלמה המלך	דוד המלך	מתן תורה	-1311 יציאת מצרים	אפרים ומנשה	-1521 בניי במצרים	-1812 אברהם אבינו	-3760 בריאת העולם

תלמוד ישראלי

הדף היומי לילדים

מִיָּמֵינוּ יֵשׁ
 עוֹשֵׂה לְעוֹלָם עֵץ
 וְלִמְסַחֵם לֵאמֹר אֵין מִסְמָלֵם זֶה
 וְלִמְסַחֵם זֶה מִסְמָלֵם זֶה
 עוֹשֵׂה לְעוֹלָם עֵץ וְלִמְסַחֵם לֵאמֹר אֵין מִסְמָלֵם זֶה

- התבוננו היטב בציור וענו על השאלות הבאות:
- מי הדמות במרכז הציור ומה היה תפקידה?
 - מה מסמלים שני הקברים בצד ימין?
 - מה הייתה נוהגת הדמות לעשות בלילה?
 - היכן נולדה?

מי אנחנו?

- מערכת מנהרות וחללים העוברת לאורך הכותל המערבי.
 - מכילות מבנים וקירות מתקופות שונות בהיסטוריה, מבית שני והלאה.
 - בין היתר התגלו במקום שרידי מקוואות ובתי כנסת עתיקים.
 - חשיפת המנהרות החלה במאה ה-19 ונמשכת עד היום.
- ה מבקרים רבים פוקדים את המקום, והסיור בו מעניק חוויה של מסע בזמן.

5780 ה'תש"פ	5778 ה'תשע"ח	5727 ה'תשכ"ז	5708 ה'תש"ח	5707 ה'תש"ז	5699 ה'תרצ"ט	5657 ה'תר"ץ	5323 ה'רמ"ח	5260 ה'ת"ש	5258 ג'רש"פ	4900 ה'רמ"ב	4800 רש"י	4650 רבי סעדיה גאון	4260 ימי הביניים תקופת הראשונים
2019 שנת סיום הש"ס ללומדי הדף היומי	2017 70 שנה למדינה	1969 הרב אריה לויין	1967 מלחמת ששת הימים	1948 המדינה הקמת	1947 העצמאות מלחמת	1939 שואה	1897 הרצל קארו רבי יוסף	1500 העת החדשה	1492 ג'רש"פ ספרד	ה'רמ"ב	רש"י	רבי סעדיה גאון	510 ימי הביניים תקופת הראשונים

דבר תורה

הציפיה והתקווה של האדם להגיע אל יעד מסוים - תלויה במידת קרבתו לאותו היעד.

ככל שהאדם חש ומרגיש כי היעד המבוקש נמצא ממנו ב"מרחק נגיעה" - הרי שיעשה כל שביכולתו על מנת להגיע אליו. אם בעיני רוחו הוא רואה ומרגיש כי עוד רגע ביכולתו להגיע למקום המיוחל - תתגבר בו ציפייתו וממילא הוא יהיה מוכן לכל מאמץ אפשרי הנדרש בכדי להגיע.

מאידך, אם ירחק המקום ממנו כברת דרך ארוכה, ובמיוחד אם לא יאמין כי בכלל יכול הוא להגיע לאותו יעד מרוחק - מאליו יתקשה הוא להתלהב ולעשות מאמץ בכדי להתקדם לקראת יעדו.

"כי קרוב אליך הדבר מאוד" אומרת התורה בפרשתנו, ומפיחה בכולנו את התקווה וההבנה כי התשובה וקרבת אלוקים שייכות לכל אחד מאיתנו. היעד קרוב, הוא מעבר לפינה, כל שעלינו לעשות הוא לצעוד לקראתו: "בפיך ובלבבך לעשותו".

סדר מועד | מסכת ערובין, דפים ל"א- ל"ד

דף ל"א: שליח להנחת ערוב

האם האיש שרוצה לצאת בשבת מחוץ לעיר צריך להניח בעצמו את הערוב מחוץ לעיר, או שמא הוא רשאי למנות אדם אחר כשליח עבורו, כדי שיניח את המאכל?

על פי התלמוד ניתן למנות שליח, אבל רק אדם גדול - מגיל בר מצוה יכול להיות שליח, קטן אינו יכול להיות שליח. מדוע? מפני שבגעת הנחת דבר המאכל קונים "שביתה" במקום עבור בעל ה"ערוב", כדי שהמקום בו המאכל מונח יחשב כ"מקום" שלו. מאחר שקטן אינו יכול לעשות קנין, צריך אדם גדול להנחת ערוב.

דף ל"ב: חזקה שליח עושה שליחותו

למדנו לעיל, כי אדם רשאי לתת לחברו דבר מאכל ולמנותו שליח שיניח עבורו את דבר המאכל מחוץ לעיר. השליח מניח את המאכל ואומר: "בזה הערוב יהא פלוני מותר לילך".

האם צריך לחכות עד שהשליח יחזור חזרה וידווח לבעל הערוב שהוא הניח עבורו את הערוב? התשובה היא שאין צורך בזה, מפני שלגבי ערוב תחומין ניתן להשתמש בכלל "חזקה שליח עושה שליחותו". כלומר, כאשר אדם קיבל עליו לעשות שליחות, ניתן לסמוך על כך שהוא ביצע את השליחות שקיבל על עצמו.

דף ל"ג: היכן בדיוק יש להניח את הערוב?

רבי יהודה סובר, כי הערוב צריך להיות מונח במקום חשוב. לכן, לשיטתו, אין להניח את הערוב על שטח זעיר, אלא צריך להניח אותו על שטח שגודלו ארבעה טפחים על ארבעה טפחים, לכל הפחות. להלכה לא נמסך כדעת רבי יהודה, ולא משנה באיזה גודל הוא המקום בו מניחים את הערוב.

דף ל"ד: הנחת ערוב תחומין עבור עמוק

אדם הלקה בערב שבת מחוץ לעיר, כדי להניח שם ערוב תחומין, והניח את המאכלים בתוך בור עמוק שהיה בסמוך.

האם הערוב כשר?

צריך לבדוק אם בשבת מותר להוציא את הערוב, את דבר המאכל, מן הבור כדי לאכול אותו. אם הבור הוא רשות היחיד, והשטח שסביבו הוא רשות הרבים - זו בעיה, שהרי בשבת אסור להוציא חפצים מרשות היחיד לרשות הרבים ולהפך.

לכן, אם הבור הוא רשות היחיד והמקום שסביבו הוא רשות הרבים, הערוב פסול, מפני שאי אפשר להוציאו החוצה.

חידה!

איזה כלל שלמדנו עליו ומופיע בעלון הזה, רמז במילים אלה?

"החזק יחלש ועשה חלישותו"

(תשובה: החזק יחלש ועשה חלישותו)

שאלות השבוע

- עד איזה מרחק מותר ללכת בשבת מחוץ לעיר?
- האם מותר לעשות עירוב תחומים במזון לא כשר?
- האם יכול אדם למנות את בנו הקטן להיות שליח להנחת העירוב?

בין הפותרים נכונה תיערך הגרלה שבועית* והזוכה בה יזכה בפרס איכותי. את התשובות יש לשלוח עד יום רביעי שלאחר השבת של אותו עלון עד השעה 14:00, למייל talmudhagrala@medison.co.il *בפיקוח ראה חשבון יש לציין את מס' העלון עליו אתם עונים.

